

σας, καὶ νοθεσίας πνευματικὰς εἰς τοὺς εὐλο-
γημένους ἐπαρχιωτάς σας, διὰ νὰ λείψῃ του-
τεῦθεν καὶ ἡ κατάχρησις αὐτῆ, καὶ ἀφεθέντες
τῆς ἀκαίρου καὶ μηδὲν ἐχούσης τὸ χρήσιμον
φιλοτιμίας καὶ ἐπιδείξεως οἱ γονεῖς καὶ ἀνά-
δοχοὶ νὰ ὀνομαθοθετώσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἐν τῷ
καιρῷ τῆς θείας καὶ μυστικῆς ἀναγεννήσεως τὰ
εἰθισμένα ταῖς εὐσεβέσιν ἀκοαῖς πατροπαράδοτα
Χριστιανικὰ ὀνόματα τῶν ἐγνωσμένων τῆ ἐκ-
κλησία, καὶ τῶν ἐνδόξως ὑπ' αὐτῆς ἐορταζο-
μένων Ἁγίων, διὰ νὰ ἦναι ἔφοροι καὶ φύλακες
τῶν βαπτιζομένων νηπίων καὶ ταχεῖς καὶ
ἀδιάλειπτοι χορηγοὶ τῆς χάριτος αὐτῶν εἰς
τὰς μετὰ πίστewος ἐπικλήσεις. Γινώσκοντες δὲ
κοινῶς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν προστασίαν
ἀέννησον καὶ ἐτοίμην εἰς διατήρησιν ἀπαράτρε-
πτον τῶν προταθέντων, ὀφείλετε θαρρούντως
ν' ἀναγγέλλητε ἐν παντὶ καιρῷ καὶ νὰ δηλο-
ποιῆτε ἐν γραφῇ ἀληθείας τὰ διατρέχοντα, ἵνα
διὰ τῆς ὑπεροχῆς πνευματικῆς δυνάμεως, τῶν
ἐπιπροσθούτων διαλυομένων, συντηρῆται καὶ ἡ
ἠθικὴ τῶν ὁμογενῶν κατάστασις, καὶ ἡ τῶν
σχολείων εὐρυθμία οἴασου, θολερᾶς ἐπιμιξίας
ἐλευθέρᾳ καὶ πανταχόθεν ἀβλαβῆς καὶ διὰ τῆς
κοινῆς ὑμῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐλλογίμων
διδασκάλων φιλοπόνου ἐπιμελείας καὶ φιλοτί-
μου καλλιέργειας καρποφορῶσιν εἰς ἐξήκοντα
καὶ ἑκατὸν καρπὸν γενναῖον καὶ ὠραῖον, ψυχι-
κὸν ὁμοῦ καὶ σωματικόν, Θεῷ εὐάρεστον, πρὸς
ὠφέλειαν τοῦ Γένους, κοινὸν ἔπαινον τοῦ ὀνομα-
τός σας, εὐκλειαν τῆς πατρίδος καὶ ἡμετέραν
πνευματικὴν εὐφροσύνην διηνεκῆ, καὶ παντοτει-
νὴν χαρὰν ἀνεκλάληττην. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις
καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλο-
γία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἶη μετὰ πάντων
ὑμῶν.

αἰοῦ. κατὰ μῆνα Μάρτιον. Ἐπινεμήσεως ζ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κ/πόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Ἄποφαίνεται.

† Ὁ Καισαρείας ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ.

† Ὁ Ἡρακλείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.

† Ὁ Νικομηδείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

† Ὁ Βερροίας ΖΑΧΑΡΙΑΣ.

† Ὁ Ἀγγύρας ΜΕΘΟΔΙΟΣ.

† Ὁ Βιζύης ΙΕΡΕΜΙΑΣ.

† Ὁ Μαρωνείας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ.

† Ὁ Σίφρου ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

† Ὁ Δυρραχίου ΣΑΜΟΥΗΛ.

† Ὁ Ἐφέσου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

† Ὁ Κυζίκου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ.

† Ὁ Δέρκων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ὁ Κρήτης ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

† Ὁ Σοφίας ΘΕΟΦΑΝΗΣ.

† Ὁ Ἀγχιάλου ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

† Ὁ Σκοπίων ΑΝΘΙΜΟΣ.

† Ὁ Δεβρών ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

† Ὁ Πριγκοννήσου ΝΙΚΗΦΑΡΗΣ.

Ν. Δ. ΛΕΒΙΔΗΣ.

(Ἔπονται αἱ παρατηρήσεις.)

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΠΡΟΣ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝ. ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΩΝ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

(Ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Φιλ. Συλ-
λόγου Παρνασσού).

— Annuaire de l' Association pour l' en-
couragement des études Grecques en France.
4e Année 1870.

Κύριοι,

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιγραφή βιβλίου ἀγκώδους,
ὅπερ ὁ ἐν Γαλλίᾳ σύλλογος πρὸς ἐνθάρρυνσιν
τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων μεθ' οὗ ἔχομεν
πρὸ καιροῦ συνάψει σχέσεις, ἐπεμψε πρὸς τὸ
ἡμέτερον Γραφεῖον.

Τὸν Σύλλογον πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλληνι-
κῶν γραμμάτων ἐν Γαλλίᾳ πάντες ὑμεῖς ἀπὸ
καιροῦ βεβαίως γινώσκετε· ἰδρυθεὶς τῷ 1867
ὑπ' ἀνδρῶν τὰ πρῶτα μὲν φερόντων παρὰ τῆ
Γαλλικῆ φιλολογίᾳ, περιλαμβανῶν δ' ἰδίᾳ ἡμῖν
τοῖς Ἑλλησι, σκοπὸν προτίθεται τὴν ἐνθάρ-
ρυνσιν καὶ διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμά-
των ἐν Γαλλίᾳ καὶ τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνα-
ζωπύρωσιν τῆς σπουδῆς τῆς Ἑλλ. γλώσσης
αὐτάθι. Βαίνων ἤδη πρὸς τὸ τέταρτον ἀπὸ τῆς
συστάσεως αὐτοῦ ἔτος ὁ Σύλλογος οὗτος, ὁμο-
λογουμένως πολλὰ κατώρθωσεν ἐν τῷ βραχεῖ
τούτῳ διαστήματι, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως τὴν
ἡμετέραν προσείλκυσεν εὐγνωμοσύνην. Ἡ προ-
κευμένη ἐπετηρὶς, ἧς ἀνάλυσιν σύντομον προ-
τίθεμαι νὰ ἀνελιξῶ ἀπόψε ἐνώπιον ὑμῶν, πε-
ριλαμβάνει τὰς ἐργασίας τοῦ Συλλόγου, ἀπὸ
τοῦ Ἀπριλίου 1869 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1870,

περιέχει δὲ καὶ τῶν ὑποβληθέντων ἐν τῷ Συλλόγῳ ἀναγνωσμάτων τὰ κυριώτερα. Καὶ ἐν πρώτοις, Κύριοι, ἀνοίγοντες τὸ βιβλίον, ἀπαντῶμεν τὸν λόγον, ὃν κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῆς 21 Ἀπριλίου, ἐξεφώνησεν ὁ τότε πρόεδρος κ. Beulé, παραδίδων τὴν προεδρείαν τῷ ἀξιοτίμῳ αὐτοῦ διαδόχῳ Brunet de Presle. Ὁ λόγος οὗτος, Κύριοι, τοῦ βαθέως ιστορικοῦ, τοῦ δεινοῦ ἀρχαιολόγου, τοῦ φιλέλληνος ἀνδρός, ὅστις μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου ὢν, ἀρκεῖται νὰ ὀνομάζῃ ἑαυτὸν, μετριοφρόνως, παλαιὸν μαθητὴν τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς σχολῆς, εἶναι τι ἀριστουργηματικὸν, ἐμπλεῶν φιλελληνισμοῦ, ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς ἐσχάτης λέξεως, ἐμπλεῶν εὐγενῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αἰσθημάτων ἀνὰ πᾶσαν παράγραφον. Ἐν ᾗ ἐποχῇ, Κύριοι, ἡ δυστυχὴς πατρίς μας καθ' ἑκάστην τὰς βαναυσοτέρας καὶ οἰκτροτέρας ἀκούει τῶν ὕβρεων παρ' ἀγενῶν καὶ ἐξημεμένων ξένων, ἕνεκα τοῦ ἀπαισίου δράματος τοῦ Ὀρωποῦ, ἀληθῆ παρηγορίαν ἐνσταλάζει ἐν τῇ αἰμασσοῦσῃ ψυχῇ ἡμῶν ὁ προκείμενος λόγος. Δυποῦμαι ὅτι ὁ καιρὸς οὐδόλως μοι ἐπιτρέπει ὅπως σὰς ἀναγνώσω αὐτὸν ὀλόκληρον, ἀλλὰ σύντομον ἀνάλυσιν θέλω παράσχει ὑμῖν. Μετὰ προοίμιον ἐν ᾗ ἀναφέρει συντόμως τὴν κατάστασιν τοῦ Συλλόγου, παρατίθησι μετὰ ταῦτα τὰς διὰ τοῦ θανάτου κενωθείσας θέσεις καὶ τὰ νεωστὶ καταταχθέντα μέλη. Ἐνταῦθα ἀναφέρων περὶ τοῦ Συλλόγου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλλ. γραμμάτων ἐν Ἀθήναις συστά-τος, ὃν καλεῖ υἱὸν τοῦ Γαλλικοῦ Συλλόγου, ἐπιφέρει πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τῆς Ἑλλ. γλώσσης, ἥτις εἰσέτι εἶναι ἀμόρφωτος, καὶ φρονεῖ ὅτι ὁ Σύλλογος αὗτος ἔσται ὁ πρόδρομος τῆς νέας Ἑλλ. Ἀκαδημίας. Παρακατιῶν, Κύριοι, ἀναφέρει τὴν ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας ἀναγνώρισιν τοῦ Συλλόγου, ὡς ἠθικοῦ προσώπου, καὶ ἐπιφέρει τὰ ἐξῆς ἀξιοσημείωτα.

«Εἴμεθα ἀρκούντως Λατῖνοι, Κύριοι, ὀδιὰ τῆς ἀνατροφῆς, τῆς γλώσσης καὶ τῶν διοικητικῶν παραδόσεων. Ἡ Ῥώμη ὑπῆρξεν ἡ βασιλίς τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἀντὶ πόσου τιμήματος! Τὰ παραδείγματα ἅτινα ἡ ἱστορία τῆς παρουσιάζει εἰς τὴν νεολαίαν δὲν εἶναι παντάπασι καθησυχαστικά, καθόσον συγκεφαλαιοῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ὑπὸ μὲν τὴν δημοκρατίαν, ἡ ἄνευ ἐνδοιασμῶν βία, ὑπὸ δὲ τὴν μοναρχίαν, ἡ ἄνευ αἰδοῦς ὑπακοή. Ἡ Ἑλλὰς παρέχει μαθήματα ἡδύτερα καὶ ὑψηλό-

τερα ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὅλα ἡτὰ εἶδη, τῆς ποιήσεως, τὴν φιλοσοφίαν, τὰς τέχνας, τὸ σέβας πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὴν αἱματοχυσίαν ἕνεκα τῆς πολιτικῆς, τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως καὶ τοῦ λόγου, τὰ αἰσθήματα τῆς αὐταπαρνήσεως ἡτὰ ἀρμόζοντα εἰς πολίτας, καὶ τὴν περιφρόνησιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὕλης, ἥτις ὑποῖ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ διαδίδει ἰδεῶδες τιπεῖς ὅλας τὰς ἡδονὰς μας. Ἄς ἐμμένωμεν πάντοτε, Κύριοι, ἵνα τὰ τέκνα ἡμῶν, πλησιάζοντα τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἀναγινώσκωσι τὴν Ἑλληνικὴν, ἀκούωσι τοὺς Ἑλληνας, καὶ ἀγαπῶσι τὴν Ἑλλάδα, καθόσον ἐκεῖ θὰ εὕρωσιν ἐμπνεύσεις ὑγιεῖς τῆς ψυχῆς, καὶ θὰ μάθωσι νὰ ὑπηρετῶσι κάλλιον τὴν πατρίδα των.»

Ἀλλὰ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ πρέπει νὰ παραθέσωμεν.

Ὁ Σύλλογος μέχρι τοῦδε συνεδρίαζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὁδοῦ Haute-Feuille ἀλλ' ἤδη παρεχωρήθη αὐτῷ αἴθουσα τοῦ μεγάρου τῶν ὠραίων τεχνῶν ἐπὶ τούτῳ ἐπιφέρει. «Βεβαίως βραθεῖαν θέλετε αἰσθανθῆ εὐχαρίστησιν καθ' ὅτι τὸ πρῶτον εὕρισκεσθε ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Εἰσθε ἐν πλήρει Ἑλλάδι. Ὁ νέος ὑπουργὸς τῶν ὠραίων τεχνῶν ἀνεγνώρισεν ὅτι ἐδῶ εἶναι ἡ θέσις μας. Ὅπως ἡ ἐταιρία τῆς Γαλλικῆς ἱστορίας συνεδριάζει ἐν τῷ μεγάρῳ τῶν ἀρχείων, ἐν μέσῳ τῶν διπλωμάτων καὶ τῶν ἱστορικῶν μνημείων, ὅπως ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐταιρία συνεδριάζει ἐν τῷ Λούβρῳ παρὰ τὰς ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου περισυναχθείσας ἀρχαιότητας, οὕτω σεῖς φιλοξενεῖσθε ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ τῶν ὠραίων τεχνῶν, ὅπου ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἑλλάδος ἡμετενηνεγμένα δι' ἀποτυπωμάτων παρουσιάζονται εἰς τοὺς νεαροὺς τεχνίτας, ὡς σταθερὰ πρότυπα οἱ ναοὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σικελίας, αἱ προμετωπίδες τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Νιοβιδῶν, τὰ ἀθάνατα Παναθήναια καὶ αἱ στήλαι τῆς Ἀπτικῆς, τὰ ἀνάγλυφα πασσῶν τῶν Ἑλληνικῶν σχολῶν, τὰ ἐκ τῶν περιφημωτέρων συλλογῶν τῆς Εὐρώπης ἐκλελεγμένα ἀγάλματα, σὰς περικυκλοῦσι καὶ σὰς δικαιολογοῦσιν.»

Ἐπεται μετὰ ταῦτα ὁ λόγος τοῦ γραμματέως κυρίου Chassang ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ λήξαντος ἔτους. Ἀναφέρονται τὰ ἀπονεμηθέντα ἄθλα, ὧν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλογενοῦς κ. Χρηστάκη Ζωγράφου ἰδρυθέντος

ἤξιώθη τὸ περὶ ρίζων σύγγραμμα τοῦ K. Bailly τῆς γραμματικῆς τοῦ Κυρίου Βερναρδάκη τυμύσης ἐντιμωτάτης μναίας. Εἰς δύο μέρη τοῦ λόγου τοῦ K. Chassang σταματῶ, Κύριοι· εἰς τὸ ἐν τὸ ἀφορῶν τὰ ἀναγνώσματα καὶ εἰς τὸ ἕτερον τὸ ἀφορῶν τὴν μετὰ φιλολογικῶν συλλόγων συναφὴν σχέσεων. Εἰς τὸ πρῶτον ἀπαντῶμεν ἀληθῶς σπουδαιότητας διατριβᾶς ὧν τινες καὶ ἐκτυπωθεῖσαι ἐν τῇ ἐπετηρίδι λίαν ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς. Ἐκ τούτων εἶναι τὸ ὑπόμνημα τοῦ K. Ἀλβέρτου Dumont, μέχρι τῆς χθὲς ἔτι παρὰ τῇ ἐνταῦθα Γαλλικῇ σχολῇ, περὶ Ἑλληνικοῦ σταθμοῦ ἀνεκδότου, τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ μαρκησίου Queux de St. Hilaire ἐπὶ τῶν Κορακιστικῶν τοῦ Ἰακ. Ρίζου Νερουλοῦ, αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Γουσταύου Eichthal ἐπὶ τῆς βαθμιαίας μεταρρυθμίσεως καὶ ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλ. γλώσσης, αἱ κριτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τεμαχίων τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπὸ τοῦ K. Charles Thurot, ὑπόμνημα τοῦ K. Ruelle ἐπὶ τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐκδιδομένου περιοδικοῦ Ἑπτάλοφος, ἀνακοίνωσιν τινὰ τοῦ κ. Ἡλιάδου ἐπὶ ἄρθρου τινὸς τῆς Κλειούσς σχετικοῦ μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐν Σουεζ μνημείου τεθεῖσαν ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν, μετὰφρασιν τοῦ προλόγου τῶν ἀτάκτων τοῦ Κοραῆ ὑπὸ τοῦ κ. Landois, βιβλιοκρισίαν τοῦ Ἀθανάσιου Διάκου τοῦ K. Βαλαωρίτου ὑπὸ τοῦ κ. Ἀδόλφου de Circougi, ἄρθρον ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ διαθέτειν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ K. Caillemer. Τὸ δεύτερον μέρος, Κύριοι, τὸ ἀφορῶν συναφὴν σχέσεων τοῦ Συλλόγου τῶν Παρισίων παραθέτω ἐνταῦθα, διότι θὰ ἀνεύρωμεν ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἡμέτερον ὄνομα. Συγχρόνως τὸ ἡμέτερον συμβούλιον οὐδόλως παρημέλησεν ὅπως διατηρήσῃ καὶ ἐπεκτείνῃ τὰς σχέσεις αὐτοῦ, εἴτε μὲ πρόσωπα καταγινόμενα μὲ τὰς ἑλλ. σπουδὰς, εἴτε μὲ ἐταιρίας τὸν αὐτὸν ἐπιδιωκούσας σκοπόν. Ἐφ' ᾧ ἀντήλλαξε συμπαθητικῆς ἀγάπης μαρτύρια μετὰ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐσχάτως ἐν Ἀθήναις συστάς, μετὰ τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου τῆς αὐτῆς πόλεως Παρνασσῶ, καὶ μετὰ τῆς φιλολογικῆς συνόδου τῆς συνεληθούσης ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τὴν 27 τοῦ τελευταίου Ἰουλίου, μεθ' ὧν καὶ τὰς δημοσιεύσεις ἀντηλλάξαμεν. Χάρις εἰς τὰς σχέσεις ταύτας δὲν παρέρχεται οὐδεμίαν συνεδρίασιν καθ' ἣν ὁ ἡμέτερος Πρόεδρος νὰ μὴ ἀναγγείλῃ νέον ἔργον σύμφωνον μὲ τὰς ἡμετέρας σπουδὰς.

Μετὰ τὸν λόγον τοῦ K. Chassang ἐπονται ἐκθέσεις τινὲς τοῦ ταμείου τοῦ Συλλόγου καὶ ἐπιτροπῶν ἐπὶ ἀπονομῇ ἄθλων, περὶ ὧν βεβαίως δὲν πρόκειται ἐνταῦθα. Ταύτας δ' ἐπακολουθοῦσι τὰ σπουδαιότερα καὶ τελειότερα τῶν ἀναγνωσθέντων ἄρθρων καὶ ὑπομνημάτων.

Λυποῦμαι πολὺ, Κύριοι, διότι προκειμένης ἐνταῦθα ἀναλύσεως τῆς ἐπετηρίδος τοῦ Συλλόγου δὲν δύναμαι νὰ παρᾶσχῶ ὑμῖν καὶ ἀνάλυσιν ἀπάντων τῶν ἀναγνωσθέντων ἄρθρων ἕνεκα ἐλλείψεως χρόνου. Καὶ οὕτως ἀναγκαζόμενος νὰ παραλίπω καὶ τὴν σπουδαίαν διατριβὴν τοῦ K. Caillemer ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ διαθέτειν ἐν Ἀθήναις καὶ τὴν ἐμβριθῆ μελέτην ἐπὶ ἀνεκδότου ἑλληνικοῦ σταθμοῦ τοῦ K. Ἀλβέρτου Dumont περιορίζομαι νὰ ἀναλύσω τὰ ἄρθρα τοῦ K. Queux de St. Hilaire καὶ τοῦ K. Eichthal καὶ τοῦτο διότι ἀμφοτέρω περὶ ἐν περιστρέφονται ἀντικείμενον ἐνδιαφέρον τὰ μέγιστα ἡμᾶς περὶ τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν.

Τὸ ἄρθρον τοῦ Μαρκησίου Queux de St. Hilaire, μελέτη ἐπὶ τῶν Κορακιστικῶν τοῦ Ἰακώβου Ρίζου Νερουλοῦ, ἀναγνωσθὲν τὴν 4 Δεκεμβρίου 1869 ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, εἶναι ἀπόσπασμα συγγράμματος ἐκδοθησομένου ὅσον οὕπω καὶ μελέτη ἐπὶ τῆς δραματικῆς φιλολογίας τῆς Νέας Ἑλλάδος ἐπιγραφομένου.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἡ πρώτη κωμωδία τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ὑπῆρξε κωμωδία φιλολογικὴ. Καὶ ἀληθῶς τὰ Κορακιστικά τοῦ Ἰακώβου Ρίζου Νερουλοῦ σκοποῦντα τὴν στηλίτευσιν τῶν ψευδοσόφων οἵτινες προτιθέμενοι τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἑλλ. γλώσσης ὠθουν αὐτὴν κατὰ κρημνῶν μᾶλλον, εἶναι ἡ πρώτη κωμωδία ἣτις ἀνεφάνη ἐν τῇ τέως στεῖρα δραματικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ.

Τίς ἡ αἰτία τούτου;

Ὄρθότατα ἐξετάζει αὐτὴν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ ὁ K. St. Hilaire. Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀνεγέρσεως ἣτις ἀρξάμενη περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος προηγήθη τοῦ πολέμου τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας καὶ προητοίμασεν αὐτὸν, ὅπως ἡ σκέψις προετοιμάζει τὴν πράξιν, ἡ πρώτη μέριμνα τῶν τότε Ἑλλήνων πατριωτῶν προσειλικύσθη ἐπὶ τῆς ἐλευσίνης καταστάσεως ἐφ' ἣς κατέστησεν ἡ ὠραία καὶ πλουσία ἡμῶν γλῶσσα. Βαρβαρισμοὶ λείψανα

μακρᾶς καὶ ἀνιαρᾶς δουλείας, ξενισμοὶ—ἐρείπια διαβατικῆς κατοχῆς, κατέστησαν ἀγνώριστον ἵνα μὴ εἶπω ἀκατανόητον τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τί τὸ πρακτέον; ἡ γλῶσσα αὕτη ἔπρεπε νὰ καθαρισθῆ, ἔπρεπε νὰ λειανθῆ· ἀλλὰ πῶς; ἐδῶ ἦτο ἡ δυσκολία· νὰ σχηματίσωσιν ἐθνικὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν περισυνάγοντες καὶ συνεννοῦντες τὰ διεσπασμένα μέρη αὐτῆς;—ἀλλὰ θὰ ἐγίγνετο χάβρα. — Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρχον πλεῖσται διάλεκτοι, ἅς εἰς τέσσαρας κυρίας ἠδύνατό τις νὰ συνενώσῃ, ἀλλὰ δὲν παρουσίαζον διαφορὰς σπουδαίας, μεταλλαγὰς ριζικάς. Ὁ Θεόκριτος καὶ ὁ Πίνδαρος οἵτινες ἔγραφον τὴν Δωρικὴν διάλεκτον, ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡρόδοτος οἵτινες ἔγραφον τὴν Ἰωνικὴν, ἠνωοῦντο ἐπίσης ὡς καὶ ὁ Πλάτων, ὁ Δημοσθένης, οἱ τραγικοὶ οἵτινες ἔγραφον τὴν Ἀττικὴν. Ἀλλὰ τότε καὶ, Κύριοι, ἀκόμη καὶ σήμερον τὸν Ἑπτανήσιον μὲ τὸ γιάμα του ἠννόει ὁ Χίος μὲ τὸ ἦντα, τὸν Κυπρίον ἀκούων ὁ Ῥομελιώτης ὁμιλοῦντα ἠννόει ἢ ὅσον ἠννόει ὁ Κρής τὸν Πελοποννήσιον; Ἡ τῆς γλῶσσης λοιπὸν αὕτη διαμόρφωσις ὠφείλεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀπαντήσῃ ἀνυπερβλήτους δυσκολίας. Αἱ ἀντιθετώτεραι παρήχθησαν γνῶμαι· ἕκαστος ὑπεστήριζε φυσικὰ τὴν ἰδίαν ὡς ὀρθοτέραν καὶ τρεῖς κύριαι ἀνεφάνησαν σχολαὶ ἀλληλομαχοῦσαι καὶ διαπροσβαλλόμεναι. Ἡ πρώτη τῶν σχολῶν τούτων ὑπεστήριζε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ λειανθῆ καὶ μορφωθῆ τὸ κοινὸν τῆς γλῶσσης ἰδίωμα, εἰσαγομένων λέξεων καὶ μορφῶν γραμματικῶν αἵτινες φρικωδῶς ἠλλοιωθήσαν, ἂν σύχλι ὀλοτελῶς ἐξέπεσον. Τοῦ συστήματος ἢ τῆς σχολῆς ταύτης ἀρχηγὸς ἦν ὁ Νεόφυτος Δούκας. Τὸ δεύτερον σύστημα ὑπεστήριζε τὴν ἰδέαν ὅτι πρέπει ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ γράφηται ὡς ὁμιλεῖται ἀνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς. Τὸ σύστημα τοῦτο ὅπερ ἔσχεν ὡς ἀρχηγὸν τὸν Κανταρτζῆν ἀνέπτυξε καὶ ἐτελειοποίησεν ὁ λυρικὸς ποιητὴς Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, ὅστις ἠθέλησε νὰ καταδείξῃ ὅτι τὸ λαλούμενον κοινὸν ἰδίωμα εἶναι παραφθορὰ τῆς Αἰόλο-Δωρικῆς διαλέκτου. Ἐνῶ πὰ δύο ταῦτα συστήματα ἐπάλαιον μεταξύ των ἀνεφάνη ὁ ἀληθὴς ἀναμορφωτὴς τῆς Νεοελληνικῆς γλῶσσης ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τρίτου συστήματος. Οὗτος ἠκολούθησε μέσσην τινὰ ὁδὸν· ἐξώρισε τὰς βαρβαρικὰς καὶ ξενικὰς λέξεις ἀντικαθιστῶν αὐτὰς διὰ λέξεων Ἑλληνικῶν ἅς παρελάμβανεν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας

ἐνέδυσεν ὁμῶς μὲ νέαν μορφήν καὶ ἐπλησίασε τὴν σύνταξιν ὅσον τὸ δυνατόν πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Κοραῆ ὡς εἶκος εὔρε πολλοὺς ἐχθροὺς, καὶ πάντας μὲν τοὺς μὴ ἐπιθυμοῦντας διαμόρφωσιν τινὰ τῆς γλῶσσης, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τῶν δύο ἄλλων συστημάτων. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐγένοντο φανατικοὶ, ἀπετραχύνθησαν καὶ τότε κατήντησαν εἰς τὴν ὑπερβολὴν, παρεκδάντες τῶν διαγραφέντων ὄρων καὶ συντάττοντες βιβλία εἰς ὕψος ἀνούσιον καὶ ἀκατάληπτον τοσοῦτον, ὥστε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συγγραφεῖς κατήντησαν νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐννοῶσι τὰ γραφόμενά των. Ἐν τοιαύτῃ ἐποχῇ ἐξεδόθη ἡ τῶν Κορακιστικῶν κωμῳδία ἧς σκοπὸς δὲν εἶναι κατὰ τὸν συγγραφέα νὰ προσβάλῃ τὸ σύστημα τοῦ Κοραῆ, ἀλλὰ νὰ πολεμήσῃ τὰς ὑπερβολὰς ἐκείνων οἵτινες τὸ παρεμόρφωσαν. Καὶ πραγματικῶς τοῦτο κατορθώθη, διότι τὸ γελοῖον τοῦ πράγματος ἐσταμάτησε τὴν αὔξησιν τῆς ἐπιδημίας.

Τῶν Κορακιστικῶν ἡ τεχνικὴ διασκευὴ ὡς παρατρεῖ ὁ K. Queux de St Hilaire εἶναι οὐδαμινῆ καὶ ἀναξία προσοχῆς. Ἄλλως τε δὲν πρόκειται περὶ ἔργου δραματικοῦ, ἀλλὰ περὶ ἔργου φιλολογικοῦ. Περίεργόν τι ὁμῶς παρατηρεῖται εἰς τὸ ὕψος τῆς κωμῳδίας· τοῦτο πλέον ἐγήρασε καὶ σήμερον ἀναγινώσκων τις αὐτὸ παραξενεύεται. Ἐκτὸς τούτου πολλαὶ τῶν λέξεων ἅς περιπαίζει ὁ συγγραφεὺς μετέβησαν ἤδη εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ ἡμεῖς δὲν καταλαμβάνομεν πλέον τὸ ἄλλας μερικῶν ἀστειοτήτων, ἄλλως τε εὐφυστάτων, ἂν ἀναλογισθῶμεν τὴν ἐποχὴν δι' ἣν ἐγράφησαν. Σήμερον Κύριοι, παραξενεύεσθε διόλου ἂν ἀκούσητε αἴφνης τὴν φράσιν· «ὁ ἰδικὸς μου ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐμπορεῖ»; ὄχι· ἐνῶ τότε ὅλοι ἐγέλων διότι τὴν φράσιν ταύτην ἠθελον ἐκφράσει ὁ δικός μου ἄνθρωπος ὁποῦ ἠμπορεῖ.

Ἀνάλυσιν τῆς κωμῳδίας δὲν ποιεῖ ὁ K. St. Hilaire, ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ προτίθεμαι τοῦτο· παραθέτει μόνον καὶ ἀναλύει μερικὰ τεμάχια ὧν τὰ κυριώτερα θέλω καὶ ἐγὼ παραθέσει πρὸ ὑμῶν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, κάμνων ἦν καὶ ἐκεῖνος σημείωσιν, ὅτι ὁ Νερουλὸς κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του μετέβαλε πολὺ τὰς περὶ γλῶσσης ἰδέας του.

Ἡ σκηνὴ ὑποτίθεται ἐν Κλαδουπόλει, νέα πόλει ἐν ἣ ὁμιλεῖται ἡ Κορακιστικὴ γλῶσσα.

Ὁ Σωτήριος φανατικὸς ὀπαδὸς τῆς Κορακι-

πτικῆς γλώσσης βλέπει προσερχόμενον καὶ κεκυ-
φῶτα τὸν φίλον αὐτοῦ Αὐγουστον.

Σωτήριος.

«Διατί προπατεῖς, φίλε ἰδικέ μου Αὐγουστε,
λιγυσμένος σήμερον ὡς ἂν εἰ ὁ κορμός σου
ἔγεινε δύο διπλοῖαι; ἔχεις ἄρα γε κοιλιόπονον
καὶ γοργοριτὰ, ἢ ἀνεκάλυψας ὅτι οἱ ἰδικοί μας
πρόγονοι Ἑλληνας ἐπροπάτουσαν οὕτω; εἶπε
με τῆ ὥρᾳ ἐγγράγορα διατί; διότι δὲν ἐμπορῶ
νά σε ἴδω εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκασαι κορμι-
κὴν κατάστασιν.

Αὐγουστος.

Σήμερον τὸ πρῶτον ἀναδιψῶν τὸ λεξικὸν τοῦ
Σουτῆρα εὗρον τὴν λέξιν καμπύλος καὶ εὐθύς
ὁ ἰδικός μου νοῦς ὑπῆγεν εἰς τὴν λέξιν καμ-
πούρης ἀποῦ ἐθεώρησα, ἐπαραλλήλισα καὶ ἐζυ-
γίασα αὐτὰς τὰς δύο λέξεις, ἐστοχάσθην ὅτι
ἢ χυδαϊκὴ λέξις καμπούρης ἀπίσως παράγεται
τὴν λέξιν καμπύλος, ὅθεν καμπυρός, ὅθεν καμ-
πούρης, καὶ δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὴν Γραικίαν,
ἀπεφάσισα ὅτι ἡ λέξις καμπούρης εἶναι διεφθα-
μένη ἀπὸ τὴν λέξιν καμπύλος καὶ τόσον ἐχάρην
ὥστε ἀπὸ τὴν ἄκραν ἰδικὴν μου ἡδονὴν, καθὼς
ὁ τὸν ὁποῖον ἔχομεν πρόγονον Πυθαγόρας ἔθυσεν
ἐκατόμβην ἀποῦ εὗρε τὸ περίφημον ἐκεῖνο διὰ
γράμμα, οὕτω καὶ ἐγὼ ἔθυσα ὡς ἂν ἐκατόμβην
τὴν ὀρθότητα τοῦ ἰδικοῦ μου κορμοῦ διὰ τὴν
εὕρεσιν τῆς λέξεως καμπούρης καὶ προπατῶ τῆ
ὥρᾳ καμπυρός.

Σωτήριος.

Ἄ φέρε, ὕψιστά σου, μεγάλη ἀνακάλυψις!
Τούτο βεβαίως καταχωρηθῆναι θέλει εἰς ἥτριον
Λογίου Ἑρμοῦ, γράψον ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἐκδό-
την τούτου, κ' αὐτὸς τὴν τυπώσῃ καὶ τὴν σχο-
λειάσῃ θέλει. Σὺ μὲν εὗρες αὐτὴν τὴν λέξιν,
ἀμμή κ' ἐγὼ δὲν κάθημαι ἄργός. Ἡ σοῦρδισις
ἦτοι διάρροια ἐφάνη εἰς ἐμὲ ὅτι εἶναι λέξις ἐλ-
ληνική. Τὴν ἐπίασα τὴν ἐμυρίσθην ἀπ' ὧδε, τὴν
ἐμυρίσθην ἀπ' ἐκεῖ καὶ τέλος πάντων τὴν κτε-
λαβὰ ἢ σοῦρδισις ἐχυδαίσθη ἀπὸ τὴν λέξιν
σορδισμός τὴν σημαίνουσαν τὸ μὴ καθαρῶς δια-
λέγεσθαι καὶ Ἑλληνίζειν κ' μεταφορικῶς λέγε-
ται καὶ εἰς τὴν διάρροϊαν, ἢ ὁποία δὲν εἶναι
ἄλλο παρὰ τὸν βαρβαρισμὸν καὶ τὸν σολοικι-
σμὸν τῆς κοιτίας. Καὶ καθὼς λέγομεν τὴν
σλυαρίαν λογοδιάρροϊαν, οὕτω καὶ τὴν κοιλιακὴν
διάρροϊαν ἀντιστρόφως ὀνομάζομεν κοιλιότορ-

διτομόν. Ἡ λέξις γκεριζι τί εἶναι; Τουρκικὴ ἢ
Ἑλληνική;

Αὐγουστος.

Πῶς ἔμπορεῖ νὰ εἶναι Ἑλληνική;

Σωτήριος.

Ἦσα αὐτὴ εἶναι ἡ μαγεία τῆς νέας ἰδικῆς μας
μεθόδου τὰς αἰ ὁποῖαι φαίνονται Τουρκικαί,
Γαλατικαί, Ἰσπανικαί λέξεις ἢ νέα αὐτὴ τερα-
τοποιὸς μέθοδος ἐξελληνίζει καὶ καλλωπίζει.
Ἰδοὺ τὸ ὁποῖον νομίζεις Τουρκικὴν λέξιν γκε-
ριζι, εἶναι ἑλληνικώτατον διεφθάρη ἀπὸ τὴν λέ-
ξιν ἐκρυσσεῖον, σημαίνουσαν τὸν διὰ τοῦ ὁποῖου
ἐκρέουσιν αἱ κοπρίαι τόπον.

Αὐγουστος.

Ὡ θαυμασία καὶ τὴν ὁποίαν πρέπει τις νὰ
παραβάλλῃ μετὰ τὰς ὠφελιμωτέρας ἀνακαλύψεις,
μέθοδος! Παρατήρησον πόσον ἡ νέα ἰδικὴ μας
μέθοδος αὐτὴ ἐξευγενίζει τὰς λέξεις καὶ τὰς δυ-
σειδεστέρας καὶ τὰς δυσωδεστέρας! Νομίζω ὅτι
τὸ ἐκρυσσεῖόν σου μ' ὄλον ὅτι εἶναι τόπος κοπρίων
στάζει μελὶ ἀττικόν. Τίς φιλογενῆς δὲν προτι-
μήσειν θέλει νὰ κυλίηται εἰς τὸ ἑλληνικὸν καὶ
εὐγενικὸν ἐκρυσσεῖον, καὶ ὄχι νὰ κολυμβᾷ εἰς τὸ
χυδαϊκὸν ἀνθόνερρον; ὦ μέθοδος, μέθοδος!!

Σωτήριος.

Μέθοδος, διὰ τῆς ὁποίας, ὑπότχομαι ὅτι ἀπο-
δείξειν ἐμπορῶ ἑλληνικὰς λέξεις ὄχι μόνον τὰς
Τουρκικὰς, τὰς Γαλατικὰς, τὰς Ἀραβικὰς, τὰς
Σλαβονικὰς, ἀμμή κ' αὐτὰς τὰς Ἀθιγγανικὰς
ἐμπορεῖς ποτὲ νὰ συμπεράνης, ὅτι τὸ κενέφι, λέ-
ξις νομιζομένη Τουρκικὴ καὶ σημαίνουσα τὸν
ἀπόπατον, εἶναι ἑλληνική; ἕως εἰς τὸτον ἑλλη-
νική εἶναι διότι, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀπόπατος εἶναι τό-
πος κενὸς φωτός καὶ σκοτεινός ἐξεπίτηδες, ὠ-
νομάσθη κενόφως καὶ διαφθαρθεῖσα κ' αὐτὴ ἡ λέ-
ξις, ἀλλ' αἰ μόνον, ὠνομάσθη κενέφι. Καὶ οἱ ἀπό-
γονοὶ τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων μὴ ἐξείρουντες τοὺς
ἰδικούς μας προγονικούς θηταυρούς, ἐνομίζομεν
ὅτι εἶναι ξένη λέξις αὐτὴ τὸ κενέφι, ἀποῦ δὲν
εἶναι ἄλλο παρὰ τοῦς τόπους τοῦς κενούς φωτός.

Αὐγουστος.

Ὡ ἀνακάλυψις ἀξία τοῦ Ἑρμικοῦ φωτός. Ζή-
τω ἡ μέθοδος.

Σωτήριος.

Ἰδοὺ τρεῖς λέξεις, σορδισμός, ἐκρυσσεῖον καὶ
κενέφι κάμνουσαι αἱ τρεῖς αὐταὶ τὴν ὁποίαν ἕως

τῆ ὥρᾳ δὲν ἐπλουτούσαμεν Ἑλληνικὴν φράσιν. Καὶ ἐμπορεῖς νὰ εἶπης «Οἱ κάτοικοι τῆς δεινῆ πόλεως ἔχοντες ἐπιδημίαν σαρδισμοῦ, τότεν ἐκβαίνον καὶ ἐμβαινόν εἰς τὰ κενόφωτα, ὥστε ἐκχυλίσθησαν τὰ ἐκρυσσεῖα.» Καὶ αἱ κύριαι τουρκικαὶ λέξεις εἰναι κ' αὐταὶ ἑλληνικαί, οἷον Μιμῆς, Ἰαβίς, Ἀχμέδης. Φαίνεται εἰς σέ τοῦτο παράδοξον, ἀμμή τῆ ὥρᾳ πιστεύσειν εἰς τοῦτο θέλεις; τὸ Μιμῆς εἶναι τὸ διεφθαρμένον τοῦ μίμος, τὸ Ἰαβίς τοῦ Ἰβύς, τὸ Ἀχμέδης τοῦ ἔχεμῆδης, δηλ. ἔχεφροντις».

Καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ ἡ ὁμιλία μεχρὶς αὐτοῦ πεῖνα κεντᾶ τοῦς δύο φίλους καὶ διατάσσει τὸν ὑπηρέτην Μικην (τέως Μικέν), ὅστις ἀσχάλλει ἐπὶ τοῖς νεωτερισμοῖς τῶν κυρίων του, νὰ παραθέσῃ τράπεζαν.

Ἄλλ' ὁ Σωτήριος ἔχει θυγατέρα Ἑλενίσκην (κορακιστικὸς σχηματισμὸς τοῦ Ἑλέγκω) ἣτις ἀγαπᾷ τὸν Ἰωαννίσκον (Γιαγκον) καὶ θέλει νὰ τὸν νυμφευθῇ, ἀλλ' ὁ Ἰωαννίσκος οὗτος εἶναι πτωχός, τὸ δὲ κυριώτερον δὲν θαυμάζει τὴν νέαν κορακιστικὴν γλῶσσαν καὶ ἐπομένως γαμβρός ἀνάξιος. Τί φαντάζεται ὅμως νὰ πράξῃ; Μετὰ συμβουλὴν τὴν Ἑλενίσκης γράφει τὸ ἐξῆς ἐγκώμιον τοῦ Σωτηρίου εἰς κορακιστικὴν γλῶσσαν καὶ κηρύσσεται ἐνθερμὸς ἀπαδὸς αὐτοῦ.

Ἐκβῆκας ἤρωσ θαυμαστός εἰς τῶν Γραικῶν τὸ γένος
Εἰς τὴν ἀφθέραν τῶν σοφῶν θέλεις ταχθῆν γραμ-
[μένος.

Κάθε πρῶτον λέξεις καινάς ὡς θησαυροῦς προβάλλ-
[λεις
Καὶ πρὸς κοινήν ὀφέλειαν εἰς τὸν Ἑρμῆν τρεῖς βάλ-
[λεις.

Τὸ γένος δὲ εὐχάριστον, δὲν θέλει σιωπήσειν,
Ἄμμή ἀντάμα ὡς σοφὸν ἐσὲ θέλει ὑμνήσειν.
Σὺ μὲ τὸ νι ἐγλύκακας ὡς ἂν ποτὸν μοσχάτον
Τὸ τέλος τῶν χυδαίων στυσφῶν ἀπαρεμφάτων.
Σὺ ἔκαμες νὰ ἔχωμεν κατὰ χυδαίων μῖσος,
Μὲ τὰ ἐξεύρω, τὸ ἀποῦ, τὸ ἴω, τὸ ἀπίσω.
Καὶ κατὰ Μακαρωνιστῶν συγγράφας ἐ-αντίον,
Ἐχθρὸς σχεδὸν μᾶς ἔκαμες καὶ τῶν μακαρονίων.

Τὸ γένος λοιπὸν εὐχεταὶ πολλὰ ἔτη νὰ ζήσης,
Ὅποτε καὶ τὸ ἀλφάθητον αὐτὸ νὰ ἑλληνίσῃς.

Ἡ σκηνὴ καθ' ἣν ὁ Ἰωαννίσκος παρουσιάζει εἰς τὸν Σωτήριον τὸ ἐγκώμιον τοῦτο εἶναι νοστιμωτάτη. Σὺς ἀναγινώσκω τὰ περιεργότερα μέρη.

Σωτήριος.

«Τί λέγεις; στίχους ἐτόλμησας νὰ κάμῃς; ἡ γλῶσσα δὲν ἐφθασεν ἀκόμη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ νὰ ἐπιδέχῃται τὴν ποιητικὴν ποικιλίαν καὶ

σοβαρότητα' διὰ τοῦτο ἀγωνιζόμεθα νὰ διορθώ-
σωμεν καὶ νὰ πλουτίσωμεν πρῶτον αὐτὴν καὶ ὕστερον ν' ἀρχίσῃ τὸ γένος πεζῶς καὶ ποιητι-
κῶς νὰ συγγράφῃ. Πρῶτον εἶναι ἡ μορφή, καὶ ὕστερον ἡ ὕλη. Πρῶτον τὸ πῶς καὶ ὕστερον τὸ τί, πρῶτον αἱ κανόνες τῆς γλώσσας, καὶ ὕστερον ἡ γλῶσσα' τοιοῦτο τεράστιον, τοιοῦτο θαῦμα ἀγωνιζόμεθα νὰ κάμωμεν' ἀμμή ἄς ἴδωμεν τοῦς ἰδικούς σου στίχους.

Αἱ! εὐθύς ἔπεσας ἀπὸ τὴν ποιητικὴν μεγαλειότητα' ἴδου τὸ πρῶτον ἐμίστιχον.

Ἐμβῆκας ἤρωσ θαυμαστός εἰς τῶν Γραικῶν τὸ γένος
θέλει γενῆν καλόν, ἂν θέλῃ μεταπλασθῆν οὕτω
Ἐκβῆκας ἤρωσ εἰς τῶν Γραι — μέγας — κῶν τὸ
[γένος

Ἰωαννίσκος.

Δὲν κατέλαβον' τί θέλει εἰπεῖν τὸ Γραι, καὶ τὸ μέγας, κῶν;

Σωτήριος.

Κεφάλαιον ἀποιήτικον! δὲν ἀναγνώσειν εἴγε εἰς τὴν ζωὴν σου ποτὲ τὸν, ὁ ὁποῖος λέγει, Ὁμῆρος στίχον ἄως εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἔζετο, ἢ ἀντί τοῦ καθεζέτο; καὶ τὸ, εαυτὴν γάρ μιν ὑπὸ τρόμος αἰνός ἰκάνει» ἀντί τοῦ ὑφικάνει; οὕτω καὶ ὡδε τὴν λέξιν Γραικῶν τὴν ἐχώρισα εἰς τὴν μέσην, καὶ τὴν μίαν συλλαβὴν τὴν βάλλω ὡδε, καὶ τὴν ἄλλην ὕστερον ἀπὸ τὴν λέξιν μέγας διὰ τὴν ποιητικὴν ἄδειαν. Καὶ πῶς νὰ μὴ ἔχειν θέλω ταιαύτην ἄδειαν εἰς τὴν ποιητικὴν ἀποῦ τὴν ἔχομεν καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον; δὲν ἀνέγνωσες εἰς τὸν λογιώτατον Ἑρμῆν αὐτὸ τὸ γλαφυρώτατον καὶ γλυκύτατον κῶλον; τὸ, «ἦ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανόθεν καταβάς τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Γραικικοῦ γένους, ἄγγελος Ἰγνάτιος ἔδωκε γέννησιν, ἐφημερίς;»

Ἰωαννίσκος.

ὦ! ἀληθινὰ κῶλον γλυκύτατον! ἀπορῶ, διατί δὲν λείχεις τὴν γλῶσσαν σου διὰ τὴν γλυκύτητά του. Πολλὴν τρυφὴν καὶ τιμὴν προξενεῖ αὐτὸ τὸ κῶλον εἰς τὰ ὁποῖα ἤθελον τὸ προσεφέρειν στόματα. Σὲ παρακαλῶ, εἰπέ τοῦτο πάλιν. Ἄμμή ἔπαρε πρῶτον καλῶς τὴν ἀναπνοὴν σου, καὶ καθάρισον τὴν λάρυγγά σου.

Σωτήριος.

Κχοῦ, κχοῦ, κχοῦ' ἦ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανόθεν καταβάς τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Γραικικοῦ γένους, ἄγγελος Ἰγνάτιος ἔδωκε γέννησιν, ἐφημερίς.

Ἰωαννίσκος.

᾽Ωραιότατον, νοστιμώτατον! μ' ὄλον ἔτι δὲν ἐξεύρω διατί λειποθυμῶ ἀπὸ τὴν ἴδονήν. Κίπέ το πάλιν, ἂν ποτε νὰ χαρῆς τὰ ὀμμάτιά σου.

Σωτήριος.

Φθάνει πλέον. Τὰ τοιαῦτα κῶλα τόσο εὐκόλως δὲν προφέρονται.

Σωτήριος.

Ἔως εἰς τόσον ἐληπμονήσαμεν τὸ προκείμενον. Ἄς ἴδωμεν καὶ τοὺς λοιποὺς στίχους σου. Ἴδου αὐτὸς ὁ στίχος σου

Κάθε πρῶτον λέξεις καινὰς ὡς θησαυροὺς προβάλλεις καὶ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν εἰς τὸν Ἑρμῆν τὰς βάλλεις εἶναι ἐσφαλμένους. α'. Κάθε πρῶτον εἶναι βαρβαρικόν, πρέπει καθ' ἓν πρῶτον. β'. Ἡ συνθήκη δὲν εἶναι γλαφυρά. Πρέπει νὰ γενῆ οὕτω

Τὸν, ὁ ὁποῖος ὠφελεῖ κοινῶς, Ἑρμῆν ἐκδίδεις, καὶ δι' αὐτοῦ καθ' ἓν πρῶτον μᾶς λέξεις καινὰς δι-

[δεις

Ἰωαννίσκος.

Τί θέλει νὰ εἶπῃ τὸ αὐτὸς λέξεις καινὰς διδεις;

Σωτήριος.

Ἀπτικισμὸς εἶναι τοῦτο, ἐννοεῖται ἐξῶθεν ἢ εἰς πρόθεσις κατὰ συνεκδοχὴν μᾶς λέξεις καινὰς δίδεις, ἀντὶ εἰς ἡμᾶς λέξεις καινὰς δίδεις. Καὶ οἱ ἄλλοι στίχοι σου εἶναι κακῶς συνθεμένοι. Ἄμμη συγχωρῶ τὰ σφάλματά των διότι αὐτὸς ὁ στίχος σου μὲ ἀρέσκει κομμάτιον

Σὺ μὲ τὸ νι ἐγλύκανας ὡς ἂν ποτὸν μοσχάτον τὸ τέλος τῶν χυδαῖκῶν στυφῶν ἀπαρεμφάτων

Ἐὐποῖος λέγει στίχος σου.

Τὸ Γένος λοιπὸν εὐχεται πολλὰ ἔτη νὰ ζήτης, ὥστε καὶ τὸ ἀλφάβητον αὐτὸ νὰ ἐλληνίσῃ.

Εἶναι στίχος ἠρωϊκώτατος, ὡς ἂν προφητεύσειν νὰ ἤθελες ὅτι ἐγὼ σκοπῶ ν' ἀπτικίσω τὰ ἰδικόν μας ἀκλιτον ἀλφάβητον! ἐγὼ ἐκδώσειν θέλω τοῦτο εἰς τὸν λόγιον Ἑρμῆν οὕτω Ἄλφιον, Βήτιον, Γάμμιον, Δέλτιον, Ζήτιον, Πτιον, Θήτιον, Ἰώτιον, Κάπτιον, Λάμβδιον, Μιον, Νιον, Ξιον, Πιον, Ριον, Σίγμιον, Τάτιον, Χιον, Ψιον, κλ. κλ.

Ὁ Κ. St. Hilaire δὲν παρατείνει ὀρθῶς ποιῶν τὴν ἀνάλυσιν τῶν εἶναι ἀδιάφορον ἂν ὁ Ἰωαννίσκος νομφεύεται τὴν Ἑλενίσκην καὶ ἂν

ὁ Σωτήριος καὶ ὁ Αὐγουστὸς ἰατρεύονται ἀπὸ τὴν μανίαν αὐτῶν τοῦ κορακίζειν.

Ἡ κωμωδία αὕτη μνημεῖον οὕτα ἐκ τῶν περιεργωτάτων διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης εἶναι ἀξιοσημείωτος καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ὅτι περιέχει ἀρκετὰ τεμάχια διαφόρων τοπικῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων. Ταῦτα παρεντίθενται ὅτε ἐν τῇ Γ'. πράξει ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος ἔρχονται κάτοικοι πρὸς τὸν Σωτήριον, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ νέαν γλῶσσαν. Οὗτος προθύμως ἀποδεχόμενος παραγγέλλει αὐτοῖς νὰ λαμβάνωσιν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὡς καθαρτικὸν ἀνά ἓν φύλλον Δογίου Ἑρμοῦ.

Ἐν τῇ γ'. πράξει ὑπάρχει ἀστεῖον μέρος ὅτε ἐπὶ τραπέζης ὁ Σωτήριος θέλει νὰ εἶπῃ νέαν τῆς ἐφευρέσειώς του λέξιν Ἑλαδιοξυδισαλατολαχανοκαρύκευμα. Σκαλόνει τὸ καρύκευμα εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀτυχοῦς Σωτηρίου, ὅστις παρ' ὀλίγον ἐπνίγετο, ἂν ὁ Ἰωαννίσκος ἐμβάλλων ὀδοντάγραν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ δὲν ἐξέσυρε τὸ καρύκευμα, ὅπερ φοικτὰς εἶχεν ἀκάνθας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἑλενίσκης ὡς τὰ κόκκαλα τοῦ Σκορπιδιοῦ.

Τὴν ἀνάλυσιν ταύτην ἐπακολουθεῖ βιογραφία ἀκριβῆς εἰ καὶ σύντομος τοῦ Νερουλοῦ μεθ' ἣν ἡ λήγει διατριβή.

Καὶ ἐρχόμεθα ἐπὶ τοῦ Κυρίου Gustave d' Eichtal τὴν διατριβὴν παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς βαθμιαίας μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, χρησιμεύσας ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὸν λόγον ὃν ἐξεφώνησεν ὁ Κ. Βασιάδης πέρυσι κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Κ. Eichtal εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λέγει ὅτι ὁ μὲν Κ. St. Hilaire διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν κορακιστικῶν αὐτοῦ κατέδειξε τὴν πάλιν τὴν γενομένην ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος τούτου μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀναμορφωτικῶν συστημάτων, αὐτὸς δὲ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ Κ. Βασιάδου ὡς μνημείου θέλει νὰ καταδείξῃ εἰς ποῖον σημεῖον ἐφθασε σήμερον ἢ πάλιν ἢ μᾶλλον πῶς σήμερον ἐτελείωσε διότι πιθανὸν μὲν νὰ γίγνηται συζητήσεις καὶ φιλονεικία σήμερον ἐπὶ μερικωτέρων ζητημάτων, τὸ οὐσιῶδες ὁμοῦς ἐλύθη.

Μεταξὺ τῶν συστημάτων ἅτινα ἐν ἀρχῇ ἀνεφάνησαν, τοῦ ὑποστηρίζοντος δῆλον ὅτι τὸν σχηματισμὸν γλώσσης νεοελληνικῆς διὰ τῆς κατεργασέως καὶ ἀναπτύξεως μιᾶς διαλέκτου

ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ ὑποστηρίζοντος τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ λεξικὸν καὶ τοὺς σχηματισμοὺς τῆς κοινῆς διαλέκτου, ἥτις προσελθοῦσα ἀπὸ τῆς ἀττικῆς μετὰ τὴν κατὰ κτησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγένετο ἡ κοινὴ γλῶσσα τῶν πεφωτισμένων κλάσεων καὶ ἥτις ἐπὶ Βυζαντίου καὶ μετὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ διετηρήθη, ἡ ἐκλογή ἐπετεν ἐπὶ τὸ δεύτερον καὶ γλῶσσα ταιαύτη σήμερον παντοῦ ὁμιλεῖται καὶ γράφεται μεταξὺ τῶν λογίων, πολλακίς ὁμῶς γράφεται καὶ ὁμιλεῖται ἀθλιέστατα· οὕτω καὶ ὁ μέλλων καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς ἐκφράζονται ἔτι μὲ βοηθητικὸν ῥῆμα, ὃ δὲ παρακείμενος καὶ τὸ ἀπαρέμφατον σπανίως εἶναι ἐν χρήσει. Καὶ τούτου αἴτιον προσεπιλέγει ὁ Κ. Eichthal, καθόσον πάντες θελοντες νὰ γίνωσι εὐκατάληπτοι παρὰ τῷ λαῷ δὲν προχωροῦσι ῥιζικῶς πρὸς τὴν ἀναμόρφωσιν, ἡ δὲ κυβέρνησις βοηθοῦσα τὴν διχαστασίαν ταύτην συντάσσει τὰ ἔγγραφα τῆς εἰς ὕψος οὐδόλως ἀκαθαρμαϊκόν. Παρατήρησις ὀρθοτάτη, Κύριοι, εἰ καὶ ὁ Κ. Eichthal δὲν ἐπιφέρει πρὸς κύρωσιν τῶν λόγων αὐτοῦ ἢ ἐπιστολὴν τοῦ βασιλέως ἐκ Κερκύρας, ὅτε ἡ βουλὴ συνεχάρη αὐτὸν ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ βασιλόπαιδος Κωνσταντίνου. Τί θὰ ἔλεγεν ἂν ἐπιπτεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἢ τοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν;

Εἰ καὶ ἡ σημερινὴ γλῶσσα ὁμοιάζει κατὰ τὸν Κ. Eichthal ὡς πρὸς τὸ ὕψος Γάλλον ἐνδεδυμένον φουστανέλλαν, πλὴν ἀλλ' ὁμῶς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καθαρζομένη καὶ κτενιζομένη θὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, ἐξαιρέσει ἐννοεῖται τῶν ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν συνηθειῶν καὶ τοῦ νεωτέρου τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι προσελθουσῶν παραχωρήσεων.

Προχωρῶν ὁ κύριος Eichthal διηγεῖται ὅτι ἡ τῆς γλώσσης ἀναγέννησις δὲν εἶναι νέα οὐδὲ περιορίζεται εἰς ὀλίγα ἔτη, μετὰ τοῦ Ῥιζοῦ δε Νερουλοῦ δεικρὲι ταύτην εἰς τρεῖς περιόδους· τὴν α'. (1700—1750) περιλαμβάνουσαν τὴν φιλολογικὴν ἡῶ, ὅποτε τῇ βοήθειᾳ τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἤρξατο νὰ ἀναπτύσσεται ἡ γλῶσσα· τὴν β'. (1750—1800) ὅποτε εἰσῆχθησαν καὶ μετεφράσθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πληθὺς ξένων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιστημονικὴ περίοδος δύναται αὕτη νὰ κληθῇ, καὶ τὴν γ'. νεωτάτην ὅπως, περιλαμβάνουσαν τὰς ἐνεργείας διαφόρων ἀνδρῶν καὶ ἰδίως τοῦ Κοραῆ πρὸς μόρφωσιν τῆς γλώσσης. Ἀναφέρων δὲ τὰς πρὸς μόρφωσιν τῆς

γλώσσης ἐνεργείας τοῦ Κοραῆ γνωστὰς ἄλλως ὑμῖν, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν Κοραϊστικῶν, προσεπιφέρει ὅτι νέα φάσις τῆς μορφῆς τῆς γλώσσης ἀρχεται διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ συγγράμματος τοῦ Οἰκονόμου περὶ τῶν Ὁ. ἐρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς Θείας γραφῆς. Ὁ Οἰκονόμος χωρὶς νὰ ἀνατρέξῃ εἰς αὐστηρὰν σύνταξιν οὐδὲ εἰς ὅλους τοὺς παλαιούς γραμματικοὺς τύπους, πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν ὁποίων εἰσέτι δὲν προητοιμάσθη ἡ Ἑλλάς, ἀφαιρεῖ πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐναντίον πρὸς αὐτὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν κυρίαν μαρρὴν τῆς γλώσσης εἰς τρόπον ὥστε μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου ιδιώματος δὲν ὑπάρχει πλέον κεχαραγμένη γραμμὴ διακρίσεως. Οὕτω δὲ κατώρθωσεν γινόμενος καταληπτὸς τοῖς πᾶσι νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος πρὸς ὃν τείνει ἡ Νεοελληνικὴ ἡμῶν γλῶσσα.

Παλλοὶ ἠκολούθησαν, λέγει ὁ Κ. Eichthal, ἀπὸ εἰκοσαετίας τὴν ὑπὸ τοῦ αἰοιδίμου Οἰκονόμου χαρχθεῖσαν ὁδόν, αὐτὸς ὁμῶς περιορίζεται εἰς ἔργα τὰ ὅποια ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐγνώρισεν καὶ ἐξετίμησεν. Καὶ δὴ πρῶτον ἀναφέρει τὰ συγγράμματα τοῦ Κ. Βαλέττα, τὸ περὶ Ὀμήρου καὶ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου, ἀπονέμει δὲ δικαίους ἐπαίνους εἰς τὸν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων σοφῶν παραγνωρισθέντα ἐν τοῖς ξένοις φιλολόγον διότι δὲν καταλήγει εἰς πούλος τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ διότι δὲν ἐνεδαπτίσθη εἰς τὰ νάματα τῆς φιλοσοφίας τῶν γλαυκῶν. Καὶ πραγματικῶς ἡ γλῶσσα τοῦ Κ. Βαλέττα εἶναι ὠραιότατη καὶ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐφημερίδος Ἀθηναίου ὁ Κ. Βαλέττας γράφει μὲ καθαρότητα ἀληθῶς κλασικὴν τὴν Ἑλλ. γλῶσσαν.

Παραλλήλως μὲ τὰ συγγράμματα τοῦ Κυρίου Βαλέττα θέτει ὁ Κύριος Eichthal ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς γλώσσης τὸ σύγγραμμα τοῦ Κυρίου Φιλίππου Ἰωάννου Φιλολογικὰ πάρεργα, τὴν γλῶσσαν τοῦ ὁποίου λέγει ὡς ἀχθεῖσαν εἰς haut degré de correction.

Οὕτω δὲ ὁ Κύριος Eichthal ἔρχεται ἐπὶ τὸ προκείμενον καὶ ἐξετάζων τὸν λόγον τοῦ Κ. Βασιιάδου στηρίζει ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης παρατηρήσεις του. Τὸν Κ. Βασιιάδην θέτει ὁ Κ. Eichthal ἐν τῇ αὐτῇ τῶν ἀνω λεχθέντων σχολῇ, ἀλλ' ἐξαιρεῖ πλειότερον καθότι καὶ ὁ Κ. Βαλέττας καὶ ὁ Κ. Φίλιππος Ἰωάννου ἀποκλειστικῶς αὐτῶν φροντίδα εἶχον καὶ ἔχουσι τὰ γράμματα καὶ τὴν φιλολογίαν, ἐνῶ ὁ Κύριος Βασιιάδης τὴν ἰατρικὴν σπουδᾶσας καὶ ταύτην μετερ-

χόμενος ἐν ταῖς τῆς ἀναπαύσεως ὥραις εὑρίσκειν ἀφορμὴν ὅπως καταγίνηται. Καὶ ἐδῶ, Κύριοι, ὁμολογεῖ ὁ Κ. Eichthal μίαν ἀλήθειαν ἣν εἰσέτι ἀτυχῶς ἡμεῖς δὲν κατενοήσαμεν· ὁ Κ. Βασιλάδης λέγει, καὶ οἱ φίλοι του ἐνόησαν ὅτι τὴν χειραφέτησιν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναζητήσωσιν ἐν ταῖς συνομιλίαις καὶ ταῖς ἐπαναστάσεσιν, ἀλλ' ἐν τῇ βαθμιαίᾳ ὑλικῇ καὶ διανοητικῇ ἀναπτύξει τοῦ ἑλλην. λαοῦ, ἐν ᾗ οὐ μόνον ἀντίσκειν δὲν ἤθελον ἀπαντήσαι παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ κυβερνήσει, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας προστάσιαν, ἂν οὐχὶ καὶ σύμπραξιν. Ὁ εἶναι λυπηρὸν τῶντι, Κύριοι, ἀλλ' ὅμως καὶ τὸ μόνον ἀληθές καὶ σωτήριον ἃς ἀρήσωμεν τὰς περὶ μεγάλης ιδέας σκέψεις, ἃς φροντίσωμεν νὰ ἀναπτυχθῶμεν διανοητικῶς καὶ ὑλικῶς, ἂν θέλωμεν νὰ ὀνομαζώμεθα ἔθνος καὶ νὰ προοδεύσωμεν, ἄλλως, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἠξεύρω τί μᾶς προετοιμάζει ὁ ἐκ τοῦ Βορρᾶ κατερχόμενος χεῖμαρρος.

Διεξερχόμενος ἀκολουθῶν τὰ κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ὁ Κ. Eichthal καὶ ἀφηγούμενος διὰ συντόμων τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐξαίρει τὴν ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ μεταχειριζομένην γλῶσσαν καὶ ἐπαινεῖ λίαν τὸ τοῦ Κ. Παρνίκα Σχεδιάσμα περὶ τῶν Ἑλλην. σχολείων, σταματᾷ δ' εἰς τὸν λόγον τοῦ Κ. Βασιλάδου καὶ ἀναλύει αὐτὸν λεπτομερῶς. Διεξιθῶν τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ἰδοῦ πῶς ἐκφράζεται ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς γλῶσσης. Ὁ λόγος οὗτος εἶναι γεγραμμένος εἰς γλῶσσαν παραδειγματικὴν τῶντι δύναται τις νὰ ἀνεύρη ἐν αὐτῷ πλεῖστα ἔχνη τῆς ἀρχαίας καταπτώσεως, τῶντι δύναται τις νὰ σημειώσῃ τὴν συχνὴν ἀπουσίαν τῶν ῥηματικῶν ἐκείνων σχηματισμῶν, τοῦ ἀπαρεμφάτου, λέγω, καὶ τοῦ παρακειμένου καὶ τῆς εὐκτικῆς ἅτινα τοσαύτην δύναμιν καὶ κίνησιν ἔδιδον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, τῶντι δύναται τις νὰ ἐπιθυμήσῃ ὑφὴν στερεωτέραν καὶ τολμηροτέραν· ἀλλ' αἱ πρόοδοι αὐταὶ προΐοντος τοῦ χρόνου θέλουσιν εἰσαχθῆ. Ἡ γλῶσσα ὅμως τοῦ Κ. Βασιλάδου ὅποιά τις εἶναι φκίνεται ἡμῖν ἐξαίρετον δείγμα τῆς ἀνωτέρας μορφῆς εἰς ἣν ἔφθασε σήμερον τὸ νεώτερον ἰδίωμα, τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς διὰ τοῦ Οἰκονόμου ἀρξάμενης ἀναμορφώσεως. Ἀναγινώσκων τις τὸν λόγον τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου καταλαμβάνει εὐθὺς ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνετρέφη μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀρχαίων ὅτι δὲν ἀφαρπάζεται ἀπὸ τὰ πρότυπα αὐτοῦ καὶ ὅτι μεταχειρίζεται τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλουτάρχου

ἀναλόγως μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ 10. αἰῶνος. Τὸ ὕψος του εἶναι ἀκριβές, γλαφυρὸν, ἰσχυρὸν, ἑλληνικὸν ὅσον τὸ δυνατόν πλειότερον, καταληπτὸν ὑπὸ πάντων ἐπίσης μᾶλλον δὲ πλειότερον τῆς φαντασιώδους γλώσσης ἣτις πολλάκις ἀναφαίνεται ἐν ταῖς ἑλλην. ἐφημερίαις.

Συγχαίρομεν εἰλικρινῶς τὸν Κ. Βασιλάδην καὶ προτρέπομεν τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδυομένους εἰς συγγραφὴν νὰ μελετήσωσι σπουδαίως τὸν λόγον τοῦτον καὶ θὰ ἐννοήσωσι τὸ ἀληθές τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Κ. Eichthal. Δὲν εἶναι ὅμως λυπηρὸν ἀφ' ἑτέρου, Κύριοι, ὕστερον ἀπὸ τόσους ἀγῶνας καὶ κόπους νὰ λαμβάνηται ὡς πρότυπον γλῶσσης Ἑλληνικῆς ὁ λόγος τοῦ προέδρου τοῦ Ἑλλην. Φιλ. Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως; Καὶ διατί; πικρὸν ἀλλ' ἀληθές· διότι ἔχομεν Πανεπιστήμιον καὶ δὲν ἔχομεν συγγράμματα, διότι ἔχομεν καθηγητὰς καὶ δὲν ἔχομεν γλῶσσαν, ἂν δ' ἔχομεν καὶ ἐπιστήμας βεβαίως ἐξ αὐτῶν ἡ φιλολογία ἐξαιρεῖται.

Προχωρῶν ὁ Κ. Eichthal σημειοῖ τὴν πανταχόθεν γιγνομένην ἐνέργειαν πρὸς βελτίωσιν τῆς Ἑλλην. γλῶσσης ὑπὸ τῶν διαφόρων Φιλολογικῶν Συλλόγων ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν Σχολείων ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου τέλους κλήρου. Διὰ νὰ διορθωθῇ ὅμως ὀλοτελῶς ἡ γλῶσσα, ἐπιφέρει, πρέπει νὰ διαδοθῇ ἡ σπουδὴ τῶν κλασσικῶν καὶ νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ τέλεια ἔργα τῆς Νεοελλην. Φιλολογίας θὰ δυνηθῶσι νὰ παράσχωσιν εἰς τὰς νέας γενεὰς τοὺς τύπους ὧν αὐταὶ ἔχουσιν ἀνάγκην, καὶ τότε ἡ Νεοελληνικὴ Φιλολογία θὰ καταλάβῃ τὴν νόμιμον αὐτῆς θέσιν μεταξὺ τῶν νεωτέρων φιλολογικῶν. Ἦδη ἤρξατο ἡ πρόσκλησις αὕτη. Ἐν Γερμανίᾳ τὰ ἔργα τοῦ Κ. Οἰκονομίδου εὑρίσκονται εἰς τὰς χεῖρας ὄλων τῶν Ἑλληνιστῶν, ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐν τῷ διαγωνισμῷ διὰ τὸ Ζωγράφειον ἄθλον εἰσὶν ἀποδεκτὰ συγγράμματα γεγραμμένα Ἑλληνιστῶν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ γεγραμμένα Λατινιστῶν καὶ Γαλλιστῶν, ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Κανταβριγίας καὶ Ὁξφόρδης παρέσχον τὰς Ἀκαδημαϊκὰς αὐτῶν τιμὰς πρὸς τὸν Κ. Βαλέτταν χάριν τῶν ἐπὶ τοῦ Φωτίου καὶ τοῦ Ὀμήρου ἔργασιων αὐτοῦ. Καὶ τελευταῖον ἐπὶ τῇ εἰς Ἀγγλίαν ἀποδημίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λυκούργου λόγοι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ Ἑλληνιστῶν δὲν ἐξεφωνήθησαν;

Ἐνταῦθα Κύριοι, παρενείρων τὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποδημίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σύρου

ὁ Κ. Eichthal ἀναλύει καὶ τὸν λόγον ὃν Ἑλληνοιστὶ πρὸς αὐτὸν ἀπέτεινε ὁ τῆς Ὁξφόρδης κληρὸς καὶ ποιεῖ τὴν σύγκρισιν μεταξύ τῆς ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ ξένων γραφομένης γλώσσης.

Παραβάλλων κατόπιν τὴν βαθμιαίαν ἀναγέννησιν καὶ ἀναρμόφωσιν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πρὸς τὴν τῆς Γαλλικῆς καὶ πολλὰ τὰ κοινὰ μετ' αὐτῆς εὐρίσκων ἐπιλέγει ὅτι ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἀφοῦ ἐχρημάτισεν ὡς τὸ κύριον ὄργανον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφοῦ συνεδέθη μὲ τὴν τόμιν τῆς Ῥώμης θάινει σήμερον ἀπαρεγκλίτως πρὸς τὴν πορείαν αὐτῆς μὲ νεῦρα γενναῖα, καὶ δι' αὐτὴν θέλει νῦν ἀποτελειώσει ἡ ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀρξαμένη ἐπανάστασις, καθότι σήμερον μόνον ἡ Ἑλλάς εἰσέρχεται εἰς τὴν ζωὴν τῆς κροσμοπολιτικῆς, βιομηχανικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐνεργείας ἣν ἀφοῦ αὐτὴ προητοίμασε διὰ τὸν κόσμον ὀλοκλήρον, τελευταῖα νῦν ἀπογεύεται. Διὰ τοῦτο σήμερον ἡ μελέτη τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἀποκτᾷ χυριστὸν ἐνδιαιφέρον· ἀφοῦ κατάσκοπος ἐπὶ πολὺ ἐξῆ ἀποκτᾷ τὸ θάρρος αὐτῆς ἀναλαμβάνει ζωὴν ἐπιδιορθοῦσάν τας ἀπωλείας τῆς καὶ καταλαμβάνει τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πολιτισμῷ. Πρὸς τοῦτο ὁμοῦς πρέπει νὰ ἐργασθῶσι καὶ συντρέξωσιν οἱ σοφοὶ τῆς Δύσεως τοὺς Ἕλληνας λογίους καὶ νὰ ἐνθαρύνωσιν αὐτοὺς πάντῃ σθένει. Τελειώνει δὲ τὴν διατριβὴν του διὰ τῶν ἀξιωματικῶν τούτων λόγων. «Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι μόνον κληρονομία τῆς Ἑλλάδος· εἶναι κληρονομία τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὀλοκλήρου ἐπομένως πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ ἀποδοθῇ αὐτῇ ἡ ἀρχαία λάμψις καὶ συγχρόνως νὰ προσαρμωθῇ πρὸς τὰς τοῦ πολιτισμοῦ ἀνάγκας, γίνεσθαι πρὸς τὸ συμφέρον οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἔπονται ὡς δείγματα γλώσσης ἡ ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως Γεωργίου πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, προκήρυξις τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τῶν Κρητῶν καὶ ἡ κοινοποίησις τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῇ προλήψει ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι πίνουσιν αἷμα ἀνθρώπινον. Ἐπειτα δ' ὁ λόγος τοῦ κ. Βασιάδου ἐν πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει.

Ἀποπερατώσαντες τὴν ἀνάλυσιν τῶν δύο τούτων διατριβῶν ἠθέλωμεν νὰ παρεμβάλωμεν παρατηρήσεις τινὰς ὅσον ἀφορᾷ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς γλώσσης καὶ τὴν προηγησαμέ-

νην πάλιν ἂν δὲν ἐφροσούμεθα ὅ,τι ἠδύνατο διὰ τούτων τυχόν νὰ μειωθῇ ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ φάμη καὶ ὑπόληψις πρόσθετος δὲ καὶ εὐγνωμοσύνη ἦν περὶ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου δέον νὰ ἔχωμεν ἅπαντες ἡμεῖς ἄλλως τε τὸ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐκδοθησόμενον νέον σύγγραμμα τοῦ κ. Σάθα ἱστορία τοῦ ζητήματος τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης θέλει διαπραγματευθῆ τινὰς τῶν ἀποριῶν τούτων. Ἐν μόνον παρατηροῦμεν καὶ δικαιολογοῦμεν. Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ὁ κ. Βασιάδης παρεμβάλλει τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ραγκαβῆ.

Κ. Πρὸς ὄψε.

Λαμβάνων τὴν τιμὴν τοῦ νὰ πέμψω ὑμῖν.

1) Μετάφρασιν τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουτάρχου εἰς τόμους 10.

2) Ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας μετὰ πινάκων εἰς τόμους 2,

παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ παρουσιάσητε εἰς τὸν Σύλλογον οὐ ἐπαξίως προϊστασθε τὴν εὐτελεῖ ταύτην προσφορὰν, ἣν ἐλπίζω νὰ θεωρήσῃ μᾶλλον ὡς ἐνδειξὴν τῆς ζωηρᾶς συμπαθείας μου ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν ἀγώνων καὶ τῆς ἀξιολόγου ἐπιτυχίας του.

Εὐτυχῆς θέλω λογισθῆ, ἂν μὲ ἀξιώσῃ ὁ Σύλλογος τῆς τιμῆς τοῦ νὰ κατατάξῃ τὰ ἐλάχιστα ταῦτα ἔργα μου εἰς τὴν βιβλιοθήκην του.

Δέξασθε κτλ.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Σημειοὶ δὲ ὁ Κ. Eichthal τὴν ἀντίθεσιν μεταξύ τοῦ ὕφους τοῦ λόγου τοῦ Κ. Βασιάδου καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κ. Ραγκαβῆ ἀπορεῖ δὲ πῶς ὁ Κ. Ραγκαβῆς εἰς ἓκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων Ἑλλήνων συγγραφέων περιέπεσεν εἰς τὸ λάθος τοῦτο. Ἄλλ' εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ἐπιστολὴ μετὰ λόγου δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἦτο δυνατόν εἰς ἐπιστολὴν ἔργον στιγμῆς νὰ ἀνεύρη τις τὴν καλλιτεχνίαν λόγου πανηγυρικοῦ.

Ἦθελον σταματήσῃ ἐδῶ, Κύριοι, προκειμένου περὶ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἐπετηρίδος ταύτης ἂν δὲν ἤθελον νὰ διορθώσω λάθος ἱστορικὸν τὸ ὑποῖον ἀγνοῶ πῶς προῆλθεν.

Ὁ Κύριος Adolphe de Circourt ἀναλύων τὸ ποίημα τοῦ Κ. Βαλαωρίτου Ἀθανάσιος Διάκος γράφει

«Πρὸ τινῶν ἐτῶν, ὁ δακτύλιος τοῦ Χρήστου Μηλλιῶνη ἀνευρέθη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Γαλα-

ξειδείου παρά τὴν θάλασσαν τῶν ἀλκυόνων. Ὁ λίθος τοῦ δακτυλιδίου τούτου φέρει ἀετὸν, τὸ συμβολικὸν τῆς αὐτοκρατορίας πτηνόν. Ὁ γέρον Ἄρματωλὸς πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ καθημαγμένῳ τάφῳ αὐτοῦ ὅτε τὸ ἔμβλημα τοῦτο τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως περιήλθεν εἰς τὰς πατριωτικὰς χεῖρας τοῦ Κ. Π. Λάμπρου. Ὁ λίθος οὗτος οὐχὶ δ' ἄρα δακτύλιος ἠγοράσθη παρά τοῦ πατρός μου ἐν Ἰθάκῃ καὶ ἐκεῖ ἀνευρέθη· εἶναι δὲ φυσικὸν· καθότι πολλαὶ οἰκογένειαι ἄρματωλῶν καὶ κλεπτῶν διητῶντο αὐτόσε· ἴσως ἐπλάσθη ὅτι ἀνευρέθη ἐν Γαλαξειδίῳ ἐκ τῆς σημειώσεως τοῦ Κ. Βαλαωρίτου ὅτι ὁ λίθος οὗτος ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Γαλαξειδίου τοῦ Κ. Σάθκ. Εἶναι ὁ λίθος τετράγωνος κεκομμένος κατὰ τὰς γωνίας, χρυσοειδῆς (venetina) καὶ ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν ΧΡΙΣΤΟΜΗΛΟΝΙ 1744 ἄνωθεν δὲ φέρει τὸν ἀετὸν.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει, Κύριοι, ἡ ἐπετηρὶς τοῦ Συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλλήνων σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ.

Ἀποδώσωμεν τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἑλλ. γλώσσης μόχθοῦσιν εὐγενέσιν ἐκεῖνοις ἀνδράσι τὸν φάρον τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχρηθῶμεν ὅπως τὸ παράδειγμα τῶν ἐν Γαλλίᾳ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ ἑλλημισταί.

ΜΙΧΑΗΛ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ.

Σωματικαὶ ἐλλείψεις ἐπισήμων τινῶν προσώπων.

(Συνέχεια. — Ἰδε φυλ. Γ'.)

Ποιηταὶ τυφλοὶ ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου εἰσὶ πολλοί. Παραθέτομεν τὸν Μίλωνα, (α) τὸν Λουεσκοῦ (Ach-Dan) Λεοπόλδου (γεννηθέντα τυ-

α). Ἡμέραν τινα ἐν τῷ Σαιντ-Γάμερς ὁ Κάρολος Β' ἀπῆντησε τὸν τυφλὸν Μίλωνα. «Κύριε εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, ἰδοὺ πῶς ὁ Θεὸς σ' ἐτιμώρησε διὰ τὴν κατὰ τοῦ πατρός μου συνωμοσίαν. — Μεγαλειότατε ὑπέλαβεν ὁ ποιητής, ἔάν τὰ θεῖνά, τὰ κατατρέχοντα ἡμᾶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰσὶ τιμωρίαι διὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, ὁ πατήρ σας πρέπει νὰ ᾖτο πολὺ ἔνοχος.

φλὸν καὶ ἀποθανόντα ἐν ἔτει 1753), τὴν Μόττ-Χουδάρτ, τὸν Δελίλ, τὸν Βλακλόκ, τὸν Ἄβις, Κότσλοῦ καὶ τὴν ἐξ Ἀργωβίας Λουίζαν Εγγλῶφ, ἧτις ἐτυφλώθη παῖς ἔτι οὔσα.

Ὁ Ἀσκώνιος Πεδιανός, γραμματικὸς τοῦ αἰῶνος, ὁ Δίδυμος, περίφημος σοφὸς τῆς Ἀλεξανδρείας (ἀποθανὼν ἐν ἔτει 395), ὁ Φλωρεντῖνος Μωρανδολίνη ἱεροκήρυξ καὶ ποιητὴς λατῖνος (ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1497), ὁ περιβόητος ἰταλὸς γραμματικὸς Πιντάνος, ὁ Ἀλεμάνδους Γρίσινγκερ, ὅστις ἐγνώριζεν ἑπτὰ γλώσσας, ὁ πεδεμόντιος φιλόσοφος Γράσσι (ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1831) κτλ. προσεβλήθησαν ἐν ἡλικίᾳ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προβεβηκυῖα ἑπαθὸν τύφλωσιν. Πρὸς τοῖς ἀνωτέρω παραθέτομεν καὶ τοὺς Βοτανικοὺς Ροῦμπφ (ἀποθ. 1693) καὶ Ἀντ. Λαυρέντιον Γιουσιέ (ἀποθ. 1838), τὸν Ὀλλανδὸν μαθηματικὸν I. Βόργες (ἀποθ. 1952), τὸν κόμητα de Pagan μηχανικὸν καὶ ἀστρονόμον γάλλον (ἀποθ. 1665), τὸν Γαλλιλαῖον, τὸν ἀστρονόμον Κασσίνι, τὸν ἐκ Γενεύης φυσιολόγον Χούβερ, ὁ ὁποῖος ἀφῆκε συγγράμματα ἀξιόλογα περὶ τῶν μελισσῶν, τὸν Βεράρδον, ὁ ὁποῖος τυφλωθεὶς τὸ 23 ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐξηκολούθησε τὰς μαθηματικὰς διδασκαλίας ἐν τῷ κολλεγίῳ τοῦ Βριανσόν, καὶ τέλος τὸν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας Δ'γούστον Θιερρύ.

Ὁ περιφημότερος τῶν ἀνδρῶν, ὅστις καίτοι τυφλῶς ἐπέκτησε φήμην ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἶναι ἀναντιρρήτως ὁ ἄγγλος Σάουνδερωὺς, ὁ ὁποῖος ἐξ εὐλογίας ἐτυφλώθη πρωτοετῆς ἔτι ὢν (1683). Μεθ' ὅλην ὁμως αὐτοῦ τὴν ἐντελῆ τυφλότητα ἐπιμελῶς ἐνησχολήθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἐδίδαξε μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν ὀπτικήν. Παρ' αὐτῷ ἡ αἴσθησις τῆς ἀφῆς κατέστη τοσοῦτον ὀξεῖα καὶ εὐαίσθητος, ὥστε ἐκ τινος συλλογῆς ῥωμαϊκῶν νομισμάτων ἠδυνήθη νὰ διακρίνη τὰ γνήσια τῶν κίβδηλων, ἂν καὶ τὰ κίβδηλα εἶχον τοιαύτην ὁμοιότητα πρὸς τὰ γνήσια ὥστε ἠδύναντο ν' ἀπατήσῃ καὶ τοὺς ἔχοντας τὴν καλλιτέραν ὄρασιν. Ἐκ τῆς μεταλλαγῆς τῆς πρᾶσολῆς τοῦ ἀέρος ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐγνώριζεν, ἂν ἀντικείμενόν τι ἔκειτο πλησίον ἢ μακρὰν. Διὰ τῆς ἀκοῆς του, ἠδύναντο νὰ κρίνη περὶ τοῦ μεγέθους αἰθούσης εἰς τὴν εἰσήγαγον, περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τοίχου κ. τ. λ.

Ὁ πρῶστος Λουδοβίκος Λουβῶν, αὐλιστῆς